UUTISET

Jos talouskasvua ei tule, ollaan ongelmissa.

VARATOIMITUSJOHTAJA TIMO KIETÄVÄINEN, KUNTALIITTO

PEKKA FALI

Kunnat ovat joutuneet ottamaan lainaa perusinvestointeihin, kuten homekoulujen korjauksiin. Pudasjärvi työllistää sen sijaan rakentamalla uutta hirsikoulua.

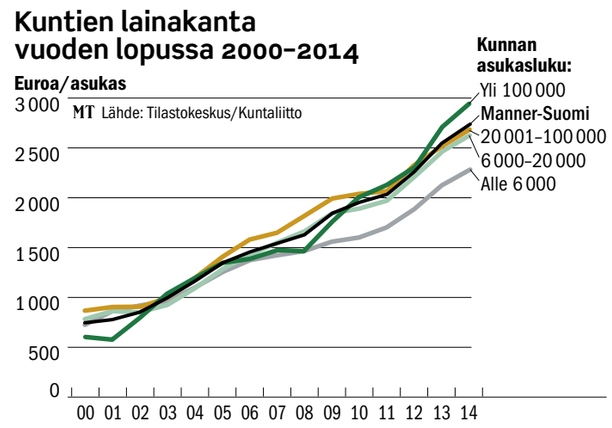

”Sote eduskunnan käsissä”

Sote-uudistuksesta vastaava peruspalveluministeri **Susanna Huovinen** (sd.) ei ota kantaa siihen, meneekö sote-laki läpi tässä eduskunnassa vai ei.

”Se on täysin eduskunnan käsissä”, hän kommentoi MT:lle keskiviikkona illansuussa.

Muun muassa professori **Mikael Hidén** on arvioinut, että aika loppuu kesken lakiesityksen ongelmien ratkomisessa.

Hidenin mukaan aika ei riitä uuteen valmisteluun ja lausuntoon. Yhtä hankalalta näyttää se, että säädettäisiin poikkeuslaki, jätettäisiin laki lepäämään vaalien yli tai annettaisiin sen raueta.

Sote-laista laatii mietinnön sosiaali- ja terveysvaliokunta, joka odottaa ensi viikon tiistaina usean muun valiokunnan lausuntoja lakiluonnokseen.

Keskeisin lausuja on perustuslakivaliokunta joka aikoo sanoa kantansa keskiviikkona. Puheenjohtajan **Johannes Koskinen** (sd.) on nähnyt lakiesityksessä useita ongelmia kuntien itsehallinnon eli tehtävien, rahoituksen ja päätöksenteon kannalta.

Huovinen sanoo odottavansa nyt eduskunnan kantaa. Hänellä on sellainen ”yleishytinä”, että lakiluonnosta puoltavat enemmän sote-asiantuntijat, kun taas kuntaväki on kriittisempää.

Soten puoluerajat ylittävä ohjausryhmä kokoontuu ensi viikolla tutkimaan tilannetta. Se saattaa antaa lakiprosessin jatkua tai todeta lain säätämisen mahdottomaksi.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Veronkorotukset pelastivat kunnat

Vuosi 2014 sujui kuntataloudessa aiempia vuosia valoisammin. Se on kuitenkin pitkälti veronkorotusten ansiota.

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tulos säilyi viime vuonna lähes vuoden 2013 lukemissa, kun ei huomioida kunnallisten liikelaitosten yhtiöittämisen tuomia kertaluonteisia tuottoja.

Tulos oli 1,86 miljardia euroa, josta 1,4 miljardia euroa johtui EU-direktiivin edellyttämästä yhtiöittämisestä. Se muuttaa kirjanpitoa muttei paranna kuntien rahoitusasemaa.

Yhteenlaskettu vuosikate oli 2,74 miljardia euroa, jossa oli kasvua kaksi prosenttia edellisvuodesta.

Vuosikate oli nyt negatiivinen 14 kunnassa, kun edellisvuonna miinusmerkkisen katteen kuntia oli 28. Viittä pientä kuntaa odottanee kriisikuntamenettely.

Kuntien verotulot kasvoivat heikosti ja menot lisääntyivät, koska yleinen talouskehitys oli heikkoa ja työttömyys kasvoi.

Valtio leikkasi

Verotulot kasvoivat vain 1,3 prosenttia, 390 miljoonaa, vaikka peräti 156 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan vuodeksi 2014. Keskimääräinen kuntaveroprosentti oli viime vuonna 19,74 ja vaihteluväli 16,50–22,50.

Taloutta kiristivät kuntien peruspalveluiden valtionosuuksien leikkaukset 360 miljoonalla eurolla eli 1,3 prosentilla. Niitä korvattiin veronkorotuksilla.

Kuntien taloutta kannatteli tarmokas sopeutus. Esimerkiksi henkilöstöstä sopeutettiin 400 miljoonaa euroa.

”Kunnat ovat todella sopeuttaneet menojaan ja pyrkineet siihen, että talous olisi tasapainossa. Ilman valtionosuusleikkauksia se olisi tasapainossa, eikä veronkorotuksia olisi tarvittu”, Kuntaliiton toimitusjohtaja **Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma** sanoi keskiviikkona esitellessään kuntien tilinpäätöstietoja.

Lainat kasvussa

Kuntien lainakanta oli kasvoi 2 542 eurosta keskimäärin 2 733 euroon asukasta kohti. Kokonaismäärä vaihteli kuntakohtaisesti noin nollasta 7 000 euroon, mutta kuntakoolla ei ollut pottiin sanottavaa merkitystä.

Velkaantumista selittävät investoinnit, sillä raha ei riittänyt valtionosuuksien leikkausten ja heikon verotulokehityksen vuoksi. Syömävelkaa ei juurikaan otettu.

Velkaantuminen jatkuu, sillä kunnissa on kouluihin, teihin ja muihin perustarpeisiin ja korjausvelkaan liittyviä investointitarpeita.

”Kunnat eivät rakenna golfkenttiä”, varatoimitusjohtaja **Timo Kietäväinen** sanoi.

Kuntaliiton mielestä uusi sääntö kuntatalouden sopeuttamiseksi neljässä vuodessa on liian tiukka, koska talous muuttuu hitaasti. Kunnat myös ylläpitävät työllisyyttä pitkän aikavälin investoinneillaan, liitto huomauttaa.

”Jos talouskasvua ei tule, ollaan ongelmissa”, Kietäväinen varoitti.

Sote palautettava

Yksi peikko on sote-uudistus, joka pitäisi Kietäväisen mieleistä palauttaa rahoituksen osalta uudelleen valmisteluun tai jättää seuraavalle hallitukselle.

Kunnille lankeava 400 euron helpotus tai lisälasku asukasta kohden ei käy, vaan se on vedettävä lähelle nollaa.

Kietäväisen mukaan perustuslakivaliokunnan ensi keskiviikkona antama lausunto ratkaisee paljon, sillä siinä linjataan tehtävien ja rahoituksen periaate yksittäisten kuntien kohdalla.

EIJA MANSIKKAMÄKI

”Sote-laista ei voi päättää ilman tietoa rahoituksesta”

Eduskunta ei voi päättää sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämislaista, jos sen talousvaikutuksista kuntiin ei ole tietoa.

Tätä mieltä on Janakkalan kunnanjohtaja **Tanja Matikainen**. Hän ei ole kuitenkaan kuka tahansa kunnanjohtaja, vaan kuntien taloudesta väitellyt oikeustieteen tohtori.

Väitöskirjan tulos oli vuosi sitten, että perustuslakiin pitää kirjata kuntien rahoitusperiaatetta koskeva pykälä. Nyt asia on muotoiltu liian ympäripyöreästi.

”Esimerkiksi asiaan velvoittavaa Euroopan neuvoston paikallisen itsehallinnon peruskirjaa ei Suomessa noudateta, vaikka se on otettu osaksi lainsäädäntöä”, Matikainen moittii.

Rahoitusperiaate tarkoittaa sitä, että valtion tulee antaa myös rahat, jos se määrää kunnille lakisääteisiä tehtäviä.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta antaa lausuntonsa sote-lain perustuslaillisuuteen kuntien tehtävien ja rahoituksen osalta ensi viikolla.

Matikaisen mielestä valiokunnan tulisi kuitenkin odottaa, että monikanavarahoitusta pohtiva työryhmä saa työnsä valmiiksi tämän kuun lopussa.

”Vaihtoehtona on uusi lausunto, kun talousvaikutukset kuntiin ovat tiedossa. Lakivaliokunta on edellyttänyt, että uusia lakeja säädettäessä niiden talousvaikutukset ovat tiedossa. Nyt ne eivät ole, joten lain säätäminen on kyseenalaista”, Matikainen sanoo.

Tämän eduskunnan takaraja uusille laeille on 13. maaliskuuta, joten asialla on kiire.

Alustavat sote-laskelmat tarkoittaisivat kunnille plus miinus 400 euron lisämenoa tai -tuloa asukasta kohden. Janakkalassa on 17 000 asukasta ja veroprosentti 20,50. Alustavien laskelmien mukaan lisälaskua tulisi 2,2 miljoonaa euroa, joka vaikuttaisi kuntaveroon reilut kaksi prosenttiyksikköä.

”Tarkkaa vaikutusta emme tiedä, koska lopullisia laskelmia ei ole käytettävissä. Mutta on väärin, että palvelunsa hyvin ja edullisesti hoitaneet joutuvat maksajiksi.”

Kunnanjohtaja Tanja Matikainen on myös kuntaoikeudesta väitellyt tohtori.

Samaa viestiä on vienyt eduskuntaan ja ministereille iso joukko tunnettuja professoreja.

EIJA MANSIKKAMÄKI

JATKAJAT

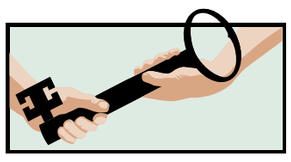

Uusia yrittäjiä

Alakoskela Jussi ja **Ville** 34 ja 31. Lapua. Peltokosken tila. 1.1.2015. Viljan ja tärkkelysperunan viljely ja metsätalous.

Ekola Jukka ja **Anni-Maria** 33 ja 26. Alahärmä/Kauhava. Jukka Ekolan tila. 1.1.2015. Lypsylehmätila.

Hämäläinen Ville. Sulkava. Parkkilan tila. 1.1.2015. Kasvinviljely.

Jukkola Elina ja **Veli-Matti**. Lohtaja. Hauhtosen tila. 1.1.2015. Vihannes- ja marjanviljely.

Kajolinna Jari ja **Tuula**. Nurmijärvi. Unholan tila. 16.1.2015. Kasvinviljely.

Kivelä Juha ja **Tuomas** 33 ja 22. Hamina. Kivelän tila. 1.1.2015. Maidontuotanto.

Kokkonen Heikki 28. Juuka. Aholan tila. 1.1.2015. Maidontuotanto.

Kontinen Martti 25. Puumala. Matkuslammin tila. 13.1.2015. Maidontuotanto.

Koskivainio Marita 31. Sysmä. Kotiniemen tila. 8.1.2015. Kasvinviljely ja metsätalous.

Laaksonen Aki 25. Mynämäki. Kivilän tila. 1.1.2015. Kasvinviljely ja metsätalous.

Laulumaa Juho ja **Noora**. Nivala. Sääskelän tila. 5.1.2015. Maidontuotanto.

Liimatainen Anna ja **Mika**. Kalajoki. Nauhan tila. 1.1.2015. Luomukasvinviljely ja metsätalous.

Lindberg-Rauhala Satu ja **Rauhala Jani** 32 ja 39. Reisjärvi. Lähetsalon tila. 1.1.2015. Kasvinviljely.

Lohi Pauliina ja **Jaakko** 36 ja 36. Ranua. Tupalan tila. 1.1.2015. Metsätalous ja kasvinviljely.

Lähteenmaa Ville ja **Kaappola Mira** 25 ja 22. Ilmajoki. 31.1.2015. Siipikarja (broiler).

Makkonen Erik 19. Kitee. Peltolan tila. 1.1.2015. Maidontuotanto ja metsätalous.

Malkki Matti 27 ja **Marja**. Enonkoski. Niilolan tila. 21.1.2015. Maidontuotanto.

Mannila Vesa 28. Karvia. Peltomaan tila. 1.1.2015. Viljanviljely.

Niskanen Aleksi 19. Vieremä. Pyöreen tila. 13.1.2015. Maidontuotanto.

Palo Juhani. Hollola. Saunalan tila. 8.1.2015. Kasvinviljely.

Pasanen Tomi ja **Haapaniemi Hanna** 25 ja 24. Pihtipudas. Sormulan tila. 1.1.2015. Naudanlihantuotanto.

Peltomaa Juuso 27. Asikkala. Laamannin tila. 17.10.2014. Mansikan viljely.

Polvi Teemu. Kauhava. Viinamäen tila. 1.1.2015. Kasvinviljely.

Renko Ella 22. Kauhava. Koskelan tila. 31.12.2014. Maidontuotanto.

Siitari Keijo. Kangasniemi. Rauhalan tila. 29.10.2014. Kasvinviljely ja metsätalous.

Valkeinen Elina ja **Jonas**. Elimäki. Tomppilan tila. 1.1.2015. Kasvinviljely.

Välikangas Sanna ja **Autti Jari** 30 ja 30. Kemijärvi. Kallion tila. 31.12.2014. Emolehmä ja lihakarja.

Haalarit, peitto & tyyny -setit ja alennus

Tänä vuonna sukupolvenvaihdoksen tekevät tai aloittavat maatalousyrittäjät saavat haalarit.

Saamisen ehtona on, että sukupolvenvaihdos tehdään tai yritystoiminta aloitetaan tänä vuonna ja ilmoitetaan siitä Maaseudun Tulevaisuuden tai Landsbygdens Folkin Uusia yrittäjiä -palstalla. Ilmoitus on maksuton.

Lisäksi ehtona on, että jatkaja tai yrittäjä on MTK:n jäsen. Valtran edustaja ottaa puhelimitse yhteyden ja sopii haalarien toimittamisesta.

Isku lahjoittaa Uusia yrittäjiä -palstalla vuonna 2015 sukupolvenvaihdoksesta ilmoittaville peitto&tyyny -setit (vain jatkajille).

Maataloustuotantoa jatkava pariskunta saa noutaa setit (2 settiä/jatkajapariskunta) mistä tahansa Isku-myymälästä (ei Kuopion eikä Vaasan ”Vepsäläinen Isku” -myymälöistä).

Peitto&tyyny -settejä noutaessa jatkajan on esitettävä MTK:n jäsenkortti, MT:n Uusia yrittäjiä -palstalla ollut ilmoitus ja henkilöllisyystodistus.

Hankkija Oy myöntää vuonna 2015 sukupolvenvaihdoksen tekeville maatalousyrittäjille (MTK:n jäseniä) ja Uusia yrittäjiä -palstalla ilmoittaville 100 euron alennuksen verkkokauppaostokseen.

Sukupolvenvaihdoskaupasta ilmoittaneisiin otetaan puhelimitse yhteyttä Hankkijan asiakaspalvelusta.

Lähetä jatkajien tai yrittäjien nimet, mielellään myös iät, osoite, puhelinnumero, tilan nimi, sijaintikunta ja päätuotantosuunnat sekä jatkamisen tai yrittämisen aloituspäivämäärä osoitteeseen: Maaseudun Tulevaisuus, Jatkajat, PL 440, 00101 Helsinki/ sähköposti: anita.munter@maaseuduntulevaisuus.fi.